

2. Planering och genomförande av försök

2.2 Fältkortet

Upprättad: 2009-03-01

Gäller från: 2009-03-01

2.2.1 Innehåll

Fältkortet är ett dokument som ska innehålla all nödvändig information för att utföraren ska kunna genomföra ett försök. Informationen om allmän skötsel och försöksmässiga arbeten ska dock begränsas till att enbart ange vad som ska göras. En beskrivning av hur olika moment ska utföras görs i en PM som bifogas fältkortet. I vissa fall kan ytterligare handlingar behöva bifogas för att beskriva olika moment i försöket.

Fältkortets utformning är standardiserad till ett ark i A4-format där informationen ska anges på specificerade ställen på arket. Denna standardisering underlättar för utföraren att läsa och ta till sig informationen.

Fältkortets framsida ska innehålla uppgifter om försöket medan baksidan normalt lämnas blank. I sidhuvudet ska tydligt anges: undersökningsledarens/beställarens organisatoriska tillhörighet (institution, avdelning eller motsvarande), skördeår, plannummer, försöksnummer, adbnummer och försöksseriens rubrik. Plats ska finnas att fylla i försöksvärdens namn, adress och telefon. I sidfoten ska anges namn och telefonnummer för ansvarig undersökningsledare resp. ansvarig för försökets utförande. Plats ska lämnas för datering och signering av föreskrivna arbetsmoment. En mall för fältkortets innehåll och utformning finns i avsnitt 2.2.2.

Följande information ska ingå för att beskriva försöksplanen:

1. Försöksled. De olika nivåerna för alla ingående behandlingsfaktorer ska listas såväl i kod som i klartext. Koderna ska överensstämma med koderna i rutfördelningen.

Kodningen ska göras med stora bokstäver (versaler) och arabiska siffror. I enfaktoriella försök används i Sverige normalt bokstäver. Använd endast bokstäverna A-Z. Om det är mer än 25 försöksled används dubbla bokstäver, AA, AB, AC, ... BA, BB, BC osv. I tvåfaktoriella försök används i Sverige normalt siffror till faktor ett och bokstäver till faktor två i kombinationerna 1A, 1B, 1C, ... 2A, 2B, 2C osv.

2. Rutfördelning/karta. Här skrivs anvisningar om hur försöksbehandlingarna ska läggas i fält. Blocken numreras med romerska siffror I, II, III, IV osv. Om det finns restriktioner i blockens placering måste detta tydligt anges. I annat fall är det tillåtet för utföraren att lägga blocken på valfritt sätt.

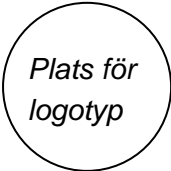
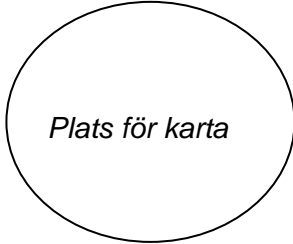
Plats ska lämnas för att skriva in koordinater för kartvisning, försökets placering i förhållande till väl synligt objekt i försökets närhet, norrpil samt brutto- och skördeyta. Ett utrymme lämnas för att rita eller klistra in en karta. På kartan måste det framgå hur blocken är placerade. Kartan ska tydligt ange var försöket är beläget så att man kan hitta

till försöksplatsen utan lokalkännedom. Alternativt kan en kartkopia bifogas fältkortet på ett separat papper (ange plannummer och adbnummer).

3. Allmänna uppgifter/anvisningar. I den nedre vänstra halvan av fältkortet listas alla allmänna uppgifter som begärs från försöket. Hit räknas t.ex. uppgifter om förfrukt, gröda/sort, tidpunkt för sådd/skörd, medel, mängd och tidpunkt för gödsling samt ogräs- och växtskyddsbekämpning. Annan information, t.ex. om insändning av prover, kan också listas här. Se till att lämna plats för datum och signering. Undersökningsledaren kan även begära att uppgifter redovisas i separata protokoll, t.ex. sprutjournaler i ogräs- och växtskyddsförsök.
4. Observationer och registreringar. I den nedre, högra halvan av fältkortet listas alla rutvisa och ledvisa observationer och registreringar som ska utföras i form av graderingar, mätningar, räkningar, vägningar o.d. Det ska framgå om rutvis eller ledvis bestämning önskas. Se till att lämna plats för datering och signering.

2.2.1 Utformning

Fältkortsmall

 <p><i>Plats för logotyp</i></p>	FÄLTKORT	År	Planummer	Försöksnummer	Adbnummer
	Undersökningsledare				
	Försöksserie				Jordbruksområde
	Försöksvärd				
Försöksled					
Rutfördelning i fält					
					 <p><i>Plats för karta</i></p>
Försöket ligger ca ..... m i ..... riktning från ..... Norrpil o Plöjn.riktn o					
Koordinater för kartvisning N: ..... Ö:					
Bruttoyta: ..... x ..... = ... m ²			Skördeyta: ..... x ..... = ... m ²		
Allmänna uppgifter och anvisningar			Graderingar, bestämningar o.d.		
Kontaktperson (undersökningsledare)			Utföransvarig		

Förklaringar till fältkortsmallen

År

Avser det aktuella försöksåret, dvs. i regel samma år som ettåriga försök skördas. I fleråriga försök ska det aktuella försöksåret ändras från år till år.

Plannummer

Identifikation av försöksserien bestående av ett prefix med en bokstavs- och sifferkombination följt av ett löpande nummer, t.ex. R3-1001, som ibland är följt av ytterligare en numrering i en underliggande nivå enligt exempel nedan. Kodsystemet bygger i allt väsentligt på den organisationsstruktur med särskilda s.k. försöksavdelningar som tidigare fanns på de f.d. mark/växt institutionerna vid SLU. Systemet tillämpas fortfarande även om den från början logiska uppbyggnaden inte längre håller fullt ut.

I prefixet anger bokstaven undersökningsledarens organisationstillhörighet och siffran anger ämnesområde. Det löpande numret är också en form av kod vars betydelse varierar beroende på ämnesområde.

Bokstavskoder i prefixet

Nedanstående koder är de vanligaste och får endast användas till försök som uppfyller den angivna definitionen för respektive kod. Även andra koder kan förekomma.

- R står för riksförsök och avser försök där ansvarig undersökningsledare organisatoriskt tillhör SLU.
- D står för distriktsförsök och avser försök där ansvarig undersökningsledare organisatoriskt tillhör ett jordbruksförsöksdistrikt vid SLU.
- B står för beställningsförsök där ansvarig undersökningsledare organisatoriskt tillhör SLU och genomför försöket på uppdrag av en extern beställare.
- L står för länsförsök och avser försök där ansvarig undersökningsledare organisatoriskt tillhör Hushållningssällskapen och/eller en regional försöksorganisation ingående i de s.k. Sverigeförsöken. Dessa använder även andra bokstavskoder i vissa försök, t.ex. M.
- OS står för försök där Svensk Raps/Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare är beställare av försöken.

Sifferkoder i prefixet

Nedanstående koder refererar till de försöksavdelningar som tidigare fanns vid SLU men bör fortsatt användas då de ger en viss information om vilket ämnesområde försöket i huvudsak är inriktat på.

- 0 Vattenvård
- 1 Hydroteknik
- 2 Jordbearbetning
- 3 Växtnäring
- 4 Odlingssystem och växtföljder
- 5 Ogräs
- 6 Vall och grovfoder
- 7 Grödor i öppet bruk (alla jordbruksgrödor utom de med koden 6)
- 8 Norrländsk växtodling (ospecificerade försökstyper)

- 11 Betning av utsäde
- 12 Virus
- 13 Insekter
- 14 Nematoder
- 15 Sjukdomar

Löpande nummer

De löpande numren är i regel tre- eller fyrställiga och följs inom vissa ämnesområden av ytterligare en numrering, t.ex. R4-**1103-2**. Numreringens uppbyggnad och betydelse redovisas summariskt här nedan för olika ämnesområden. För ytterligare information hänvisas till SLU:s ämnesansvariga och sakkunniga i FältForsks ämneskommittéer.

Hydroteknik

Det löpande numret är treställigt och siffran i den första positionen anger försökets inriktning.

- 1 __ = Dränering och övrig grundförbättring
- 2 __ = Bevattning

Jordbearbetning

Växtnäring

Det löpande numret är tre- eller fyrställigt och siffran i den första positionen anger försökets inriktning. I vissa försöksserier kompletteras det löpande numret med ytterligare en numrering som anger det enskilda försökets nummer i en försöksserie, t.ex. R3-**9001-10**

- 0 ___ = Organisk gödsel
- 1 ___ = Kalk
- 2 ___ = Kväve
- 3 ___ = Fosfor
- 4 ___ = Kalium
- 5 ___ = Svavel, magnesium
- 6 ___ = Mikronäring
- 7 ___ = NPK
- 8 ___ = Växtnäringsbalanser
- 9 ___ = Bördighetsförsök

Odlingssystem och växtföljder

Det löpande numret är uppbyggt enligt följande exempel: R4-**2802-7**. De två första siffrorna utgör en löpande projektnumrering (28) och de två följande (02) anger numret på försöksplanen inom det aktuella projektet. Numret efter strecket anger det enskilda försökets nummer (7) i den aktuella försöksplanen (02) i det aktuella projektet (28).

Ogräs

Det löpande numret är tre- eller fyrställt där ogräs, gröda och försökets inriktning identifieras i ett komplext kodsystäm. Riksförsök har normalt fyrsiffriga löpande nummer och länsförsök mestadels tresiffriga.

- 0_ _ _ = Diverse projekt
- 1_ _ _ = FoU-projekt där siffrorna i den andra positionen anger antingen persistensundersökningar (10_ _), diverse (11_ _), ogräsart (12_ _), gröda (13_ _ - 18_ _) eller totalbekämpning/herbicidrester i jord/mekanisk bekämpning/bekämpning i träda (19_ _)
- 2_ _ _ = Provning av bekämpningsmedel mot specificerade ogräsarter som identifieras med siffran i den andra positionen.
- 3_ _ _ = Provning av bekämpnings- eller stråförkortningsmedel i höstsäd och höstoljeväxter samt försök med sprutteknik. Siffran i den andra positionen identifierar inriktning och växtslag.
- 4_ _ _ = Provning av bekämpnings- eller stråförkortningsmedel i vårsäd samt försök med sprutteknik. Siffran i den andra positionen identifierar inriktningen.
- 5_ _ _ = Provning av bekämpningsmedel i potatis och rotfrukter. Siffran i den andra positionen identifierar växtslag.
- 6_ _ _ = Provning av bekämpnings- eller stråförkortningsmedel i vall. Siffran i den andra positionen identifierar inriktning och växtslag.
- 7_ _ _ = Provning av bekämpningsmedel i trindsäd och diverse nischgrödor. Siffran i den andra positionen identifierar växtslag.
- 8_ _ _ = Provning av bekämpningsmedel i oljeväxter, majs och fodermärgkål. Siffran i den andra positionen identifierar växtslag.
- 9_ _ _ = Totalbekämpning (90_ _), herbicidrester i jord (91_ _), mekanisk bekämpning o.d. (92_ _) och bekämpning i träda (93_ _).

Vall och grovfoder

Det löpande numret är tre- eller fyrställt och siffran i den första positionen anger försökets inriktning. Siffrorna i de två eller tre följande positionerna anger försökets inriktning. I vissa försöksserier kompletteras det löpande numret med ytterligare en numrering som anger försöksplanens nummer i den aktuella försöksserien, t.ex. R6-101-243.

- 1_ _ _ = Sortprovning vallbaljväxter (siffrorna i de tre första positionerna anger växtslaget)
101 = rödklöver, 102 = alsikeklöver, 103 = vitklöver, 104 = blåusern,
105 = käringtand
- 2_ _ _ = Sortprovning vallgräs (siffrorna i de tre första positionerna anger växtslaget)
201 = timotej, 202 = ängssvingel, 203 = hundäxing, 204= engelskt rajgräs,
205 = italienskt rajgräs, 206 = ängsgröe
- 3_ _ _ = Vallanläggning
- 4_ _ _ = Fröblandningar
- 5_ _ _ = Skördetider/skördesystem
- 6_ _ _ = Bete
- 7_ _ _ = Grönfoder, främst sortförsök
- 8_ _ _ = Grönfoder, främst odlingstekniska försök
- 9_ _ _ = Fröodling

Grödor i öppet bruk

Det löpande numret är tre- eller fyrställtigt och siffran i den första positionen anger växtslaget i försöket. Siffrorna i de två eller tre följande positionerna anger försökets inriktning.

Sortförsök betecknas i regel med _10 eller _01, t.ex. anger både 110 och 101 sortförsök i höstvetete.

- 1 _ _ _ = Höstvetete
- 2 _ _ _ = Höstråg, rågvete, höstkorn
- 3 _ _ _ = Vårvetete
- 4 _ _ _ = Vårkorn
- 5 _ _ _ = Havre
- 6 _ _ _ = Trindsäd, rotfrukter
- 7 _ _ _ = Potatis
- 8 _ _ _ = Höstoljeväxter
- 9 _ _ _ = Vårroljeväxter

Sjukdomar

Det löpande numret är i regel fyrställtigt och siffran i den första positionen anger växtslaget i försöket. Siffrorna i de följande positionerna anger försökets inriktning.

- 1 _ _ _ = Höstvetete
- 2 _ _ _ = Höstråg
- 3 _ _ _ = Vårvetete
- 4 _ _ _ = Vårkorn
- 5 _ _ _ = Havre
- 6 _ _ _ = Vall, gräsfrö, trindsäd
- 7 _ _ _ = Potatis
- 8 _ _ _ = Oljeväxter
- 9 _ _ _ = Majs, övrigt

Plannummer (länsnummer)

Försöksnumret är uppbyggt av en bokstavs- och sifferkombination följt av det år då försöket anlades, t.ex. L-123-2008. Bokstaven anger länet eller det f.d. länet som försöket är anlagt i och numret är ett löpande nummer. Observera att det är utföraren som bestämmer det löpande numret. Undersökningsledaren ska alltså enbart skriva in länsbokstav och årtal på fältkortet och lämna plats för utföraren att fylla i försökets nummer.

Följande länsbokstäver används:

B	Stockholms län	Ps	Älvsborgs län, södra (f.d.)
C	Uppsala län	Pn	Älvsborgs län, norra (f.d.)
D	Södermanlands län	R	Skaraborgs län (f.d.)
E	Östergötlands län	S	Värmlands län
F	Jönköpings län	T	Örebro län
G	Kronobergs län	U	Västmanlands län
H	Kalmar län	W	Dalarnas län
I	Gotlands län	X	Gävleborgs län

K	Blekinge län	Y	Västernorrlands län
L	Kristianstads län (f.d.)	Z	Jämtlands län
M	Malmöhus län (f.d.)	AC	Västerbottens län
N	Hallands län	BD	Norrbottens län
O	Göteborgs- och Bohus län (f.d.)		

Länsbokstaven kan kompletteras med ytterligare en bokstav som identifierar försökspatrullen i det aktuella länet.

ADB-nummer

ADB-numret är en identifikation av ett enskilt försök. Både siffror och bokstäver kan användas. I möjligaste mån bör sifferkoden för ämnesområdet i plannumrets prefix användas till de två första siffrorna i ADB-numret, t.ex. 05 för ogräs och 15 för växtskydd. Hur man än väljer att bygga upp ADB-numret är det viktigt att varje enskilt försök ges ett unikt nummer.

Jordbruksområde

Under 1950-talet gjordes för försöksverksamhetens räkning en indelning av landet i s.k. naturliga jordbruksområden där odlingsförutsättningarna inom respektive område bedömdes vara relativt ensartade. Indelningen gjordes bl.a. för att underlätta gruppering av enskilda försök vid sammanställning av stora försöksserier, t.ex. i sortprovningen.

Behovet av att få in uppgift om jordbruksområde får bedömas från fall till fall. Om undersökningsledaren önskar uppgiften ska det anges på fältkortet och fylls då normalt in av utföraren.

Mer information om jordbruksområden finns på FältForsk hemsida under fliken Dokumentation (<http://www.ffe.slu.se/Sve/index.cfm?SBody=D>).

Undersökningsledare

Här anges den ansvarige undersökningsledarens organisatoriska hemvist, t.ex. institution, avdelning eller motsvarande.

Försöksserie

Här anges försöksseriens rubrik i klartext

Försöksvärd

Här anges namn, adress och telefonnummer till försöksvärderna. Uppgiften ska fyllas i av utföraren såvida försöksvärderna inte är fastställd på förhand, t.ex. i långliggande försök. I det senare fallet skrivs uppgiften in av undersökningsledaren.